

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilogami ter s »Kažipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6:60
pol leta . . . . . 6 » 60 » » 3:30
četrt leta . . . . . 3 » 40 » » 1:70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici tev. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlane na ročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računijo po petit-vrstah če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje črke po prostora — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« — Dr. K. Lavric.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nad tr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnishtvu.

»PRIMOREC«

izhaja neodvisno od »Soča« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1:60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naši knjigarni, v tobakarni Schwarz v Šolski ulici, Jellersitz v Nunski ulici in v Korenski ulici št. 22; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

O učiteljskem vprašanju.

(Iz učit. krogov.)

III.

Divide et impera, je veljalo nekdanj, a obvelja večkrat tudi dandanes. Po tem geslu so ravnali in šlo je. Znano je, da imamo na Goriškem deželno učit. društvo, v katerem ste obe narodnosti. To je pripomoglo, da se je pridobilo furlansko učiteljstvo za deželni šol. zalog, ki je bila doslej le slovenska zahteva.

Ko se je izvedelo, da zakonski načrt ne bo potrjen, ker ni bil goden za to, bilo je učiteljstvo zopet razočarano in sicer vse brez izjeme: slovensko, furlansko in laško-goriško. Misol, da se bode le s pomočjo deželnega šol. zaloga dalo doseči izboljšanje, rastla je očitno. Tudi laški učitelji v Gorici, ki soglašajo v politiki z večino laških poslancev, začeli so se sprijaznjavati z deželnim š. zalogom. Učitelj-poslanec Falconer je nekisklenil, da bode glasoval s Slovenci, naj se zgodi karkoli.

A tukaj se je zgodilo nekaj zvijskega. Mestni zastop goriški izboljšal je provizorno svojem učiteljstvu plače tako, kakor je obetal vsemu učiteljstvu v deželi nepotrjeni zakonski načrt. To pa se ni zgodilo iz naklonjenosti, ampak da se je razcepila edinost vsega učiteljstva. V deželnem učit. društvu je nastala kriza.

Falconer je sklical vse furlansko učiteljstvo k posvetovanju. Vsi so se zjediniili, da naj njih poslanec s slovenskimi glasuje za dež. šol. zalog, ker drugače se ne da doseči izboljšanja.

A tudi to ni obveljalo. Zagozdo so vzeli laški poslanci zopet v roko ter jo nastavili med slovenske in furlanske učitelje, kakor poprej med furlanske in goriško-mestne.

Udje okrajnega šolskega sveta v Gradišču so se neki zavezali, da dajo furlanskemu učiteljstvu enak provizorij, kakoršnega je dalo mesto Gorica svojemu — ako Falconer ne glasuje za dež. šol. zalog. Tako je ostalo slovensko učiteljstvo zopet osamljeno, osamljeni slov. poslanci, nedosegljiv dež. š. zalog. Laški poslanci so neki celo grozili, da zapuste zbornico z deželnim glavarjem vred, ako bi glasoval posl. Falconer s Slovenci; da se odpovedo poslanstvu ter provzročijo zmešnjavo in vso krivdo zvale na učitelja-poslanca. Gotovo bi storili vse mogoče, da bi v prihodnje ne bil več izvoljen. To so bile mahinacije, katerim ni para.

Furlanske učitelje so šuntali, da zgube obljubljeni provizorij, ako glasuje Falconer s Slovenci; bolje je nekaj nego nič, kajti laški poslanci so bili mnenja, da z obstrukcijo in enakim postopanjem onemogočijo sklepanje v deželnem zboru.

In pomagalo je: učitelj-poslanec je obsedel, ni glasoval s Slovenci za dež. šol. zalog. — Laški poslanci so hoteli nasuti peska v oči javnosti s predlogom, da naj se spremeni zakonski načrt, ki ni dobil potrjenja, tako da se zboljšanje doseže z zvišanjem doklad na izravne davke, ki pa so žetitak previsoke. Temu pa so se vpri slovenski poslanci ter grozili z obstrukcijo. Naposled je kazalo, da z načrtom ne bode nič. Posvetovanja so se nadaljevala. Šolski odsek je imel več sej, v katerih pa ni bilo mogoče doseči sporazumljenja.

C. kr. vlada pa, ki je bila dolgo vrsto let apatična nasproti temu vprašanju, posegla je zopet posredovalno vmes. Predložila je izjavo, da predloži v potrjenje zak. načrt s sledečim pokritjem: 10% doklada na užitnino in 4 K davščine na hl piva, t. j. poleg 100% deželne doklade na užitnino za druge deželne potrebščine bi dovo-

lila še 10% davščino na užitnino in 4 K od hl piva v šolske namene.

Ako bi bil sprejel dež. zbor vladni predlog, predložil bi se bil zak. načrt o izboljšanju učit. stanja v potrjenje in šolsko vprašanje bi bilo v kratkem ugodno rešeno za lepo število let.

Deželni zbor, t. j. laška večina pa ni hotela sprejeti vladnega predloga, ker noče ugodne rešitve šol. vprašanja. Sprejela je v načrt sledeče pokritje: 20% doklada na užitnino poleg 100% doklade v druge deželne potrebe ter 4 K na hl piva, a od teh le 1 K za šolske potrebščine in 3 K v druge deželne potrebščine. Kaže se, da tako pokritje se ne predloži v potrjenje in šolsko vprašanje ostane zopet tam, kjer je bilo, t. j. nerešeno.

Dr. Tuma je izjavil v zbornici, da tako pokritje ne dobi potrjenja.

Nadaljevala se je zopet v deželnem zboru znana nedostojna igra z življenjskimi potrebščinami učiteljskega stanu.

Kaj stori učiteljstvo, ako ne bo potrjen zopet spremenjeni načrt, pokaže nam prihodnost.

IV.

Nič ne bi imeli proti vsakovrstnim poskusom dež. zbora, kako doseči za deželo ugodnejše pokritje v šolske namene, ako bi pri tem ne trpelo učiteljstvo pomanjkanja. Dosedanje postopanje večine dež. zbora pa dokazuje jasno, da ista nima dobre volje pomagati, ampak da se le igra s šol. vprašanjem, da meče peska v oči učiteljstvu in občinstvu.

Tako postopanje ni pošteno.

Ako bi imela večina dež. zbora dobro voljo pomagati, lahko bi bila pomagala vsaj provizorijem. Dr. Treo je predlagal, naj se izplačajo učiteljstvu vsaj dragin-

ske doklade toliko časa, dokler se ne doseže stalne rešitve. Predlog ni bil sprejet; a ne morda vsled neugodnega finančnega položaja, ampak ker se ni hotelo pomagati. Dežela ima denara dovolj na preostajanje, ker jej donša užitnina na pivo mnogo več kakor druga leta. Prvo pobira država v svoji režiji, poslednjo davščino pa dežela v lastmi.

Za vse drugo ima dežela denara dovolj, le za bedno učiteljstvo ga nima. Taka dežela ni vredna dobrega učiteljstva in vsled tega ne mara za dobro šolstvo.

Res žalostne so take razmere in nič čudnega ne bo, ako nastar, v deželi kaj posebnega. Ni varno igrati se z življenjem!

Kdo bode pomagal učiteljstvu v trdem boju za obstanek?

Kam naj se obrne za pomoč?

Deželni zbor noče pomagati; vlada pravi, da ne more, ker je dežela avtonomna. Kdo torej naj pomore?

Učiteljstvo naj si pomaga samo, t. j. poišče naj si drugod dohodkov. Ali je to mogoče?

Skoro bi rekli: da, mogoče je! Znana je pot, ki privede učiteljstvo do trdo zasluženega plačila. Ta pot pa je trda, grenka. Ako jo nastopi, dobi pomoč od drugod — od zunaj dežele. Ali to bi bilo vpitja, to bi deževalo izdajic naroda... In vendar dežela, narod noče pomagati; a živeti, stanu, delu primerno živeti ima vsak pravico.

Predno stori učiteljstvo usodepolni korak, bode vsestransko premislilo ter bode govorilo jasno, odkrito besedo s poslanci kot izvoljenimi zastopniki naroda.

Konec bodi nedostojni igri!

Še druga pot nam je na razpolago. Ta pa zahteva zrelega, stanovitnega, celega učiteljstva. Ako se po-

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalja.)

„Da, gospod grof,“ odvrne Andrea precej v zadregi: „da, bil sem v južni Franciji.“

„V Nici vas je imel pričakovati voz?“

„Tako je bilo, gospod grof: iz Nice me je peljal v Genova, iz Genova v Turin, iz Turina v Chambéry, iz Chambéry v Pont-de-Beauvoisin, iz Pont-de-Beauvoisina v Paris.“

„Izvrstno. Upal je, da se snideta že med potom, kajti šel je isto pot in zaradi tega ste tudi vi potovali tako.“

„Toda,“ pravi Andrea, „če bi se bila z ljubim očetom videla, dvomim, da bi me bil spoznal; odkar sva ločena, sem se nekoliko izpremenil.“

„O, govoril bi bil glas krvi,“ meni Monte Cristo.

„Ah, da, to je res,“ pravi mladi mož, „na glas krvi nisem mislil.“

„Zdaj,“ pravi Monte Cristo, „je samo še jedno, kar vznemirja markija Cavalcantija, namreč, kako ste živeli, ko sta bila ločena, kako so ravnali z vami vaši preganjalci, če so vas odgojili tako, kakor zahteva vaš stan, in končno, če moralne bolečine, katerim ste bili izpostavljeni in ki so stokrat hujše kakor fizične, niso škodovala vašim zmožnostim, s katerimi vas je tako bogato obdarila narava, in če si upate sami zavzemati mesto, katero vam pristoja na svetu, na dostojen način.“

„Gospod grof,“ zajecja mladi mož poparjeno, „upam, da niso zlagana poročila.“

„Jaz, gospod, sem slišal o vas prvič od lorda Wilmora, filantropa. Rekel je, da vas je našel v žalostnih razmerah, ven-

dar ne vem, kakšne so bile te razmere, in ga tudi nisem vprašal, ker nisem radoveden. Vaša nesreča ga je zanimala, zato ste mu bili interesantni tudi vi. Rekel mi je, da vam hoče vrniti družabno mesto, do katerega imate pravico, da išče vašega očeta in da ga najde; iskal in našel ga je, kajti zdaj je tu. Končno me je obvestil včeraj o vašem prihodu in mi dal še nekaj navodil glede vašega premoženja; to je vse. Vem, da je moj prijatelj Wilmore original, ker pa je zanesljiv mož in bogat kakor kak zlat rudnik ter torej lahko zadovolji vse svoje čudne želje, ne da bi to škodovalo njegovemu premoženju, sem mu obljubil, da se bom ravnal po njegovih navodilih. Zdaj, gospod, se ne dajte žaliti od mojih vprašanj, kajti ker sem pravzaprav prevzel takorekoč vašo odgojo, bi rad vedel, če vas nesreča, ki vas je zadela in zato, ker ni bila odvisna od vaše volje, mojega spoštovanja do vas ni zmanjšala niti najmanj, če vas ta nesreča ni odtujila svetu, v katerem ste poklicani zavzemati po svojem imenu in svojem premoženju tako lepo mesto.“

„Gospod grof,“ odvrne mladi mož, ki se mu je vrnila tekem grofovega govora vsa njegova sigurnost, „v tem oziru bodite brez skrbi: roparji, ki so me ugrabili mojemu očetu in so imeli skoro gotovo že tedaj namen, da mu me prodajo nazaj, kakor so storili zdaj, so spoznali, če hočejo napraviti z menoj dobro kupčijo, da mi morajo pustiti vso mojo osebno vrednost in jo, če mogoče, še povečati. Imel sem torej precej dobro odgojo, in roparji so ravnali z menoj približno tako, kakor so ravnali v Mali Aziji s sužnji, katere so hoteli odgojiti njihovi gospodje za jezikoslovce, züravnike in filozofe, da so jih potem drago prodali na rimskem trgu.“

Monte Cristo se zadovoljno nasmehne; zdelo se je, da od gospoda Cavalcantija ni pričakoval toliko.

„Sicer pa mislim,“ nadaljuje mladi mož, „če mi manjka

olike, da se bodo v družbi blagovolili ozirati na nesrečo, ki me je zadela v mojem detinstvu in me preganjala v moji mladosti.“

„Prav,“ pravi Monte Cristo malomarno, „storite, kar hočete, grof, kajti to je vaša stvar in je v vaši moči, toda dajem vam svojo besedo, da jaz o vseh teh dogodkih ne omenim pred svetom niti besedice: vaša povest je roman, in svet, ki obožuje romane na papirju, z onimi, ki se igrajo v resničnem življenju, nima rad kaj opraviti, in če so še bolj pozlačeni. To je težava, na katero si vas dovoljujem opozarjati, gospod grof; komaj poveste komu svojo povest, jo bode že vedel ves svet, izpremenjeno tako, da je ne bode več spoznati. In vi ne bode več sin, ki ga je dobil oče nazaj, ampak najdenček. Morebiti bi dosegli zaradi radovednosti kak uspeh, toda vsakdo ni rad predmet splošne pozornosti in različnih slutenj. Tudi vam bi bilo to morda nadležno.“

„Mislim, da imate prav,“ odvrne mladi mož in prebledi pred vstrajnim grofovim pogledom; „to je precejšnja neprijetnost.“

„O, ne smete je pretiravati,“ pravi Monte Cristo, „kajti sicer napraviti bedarijo, hoté se izogniti napaki. Ne, človek si mora napraviti načrt za ves svoj nastop pred svetom, in tako pameten mladenič, kakor ste vi, se ravna po takem načrtu tem lažje, ker je to v njegovo korist. S prijateljstvi in s spričevali, ki so vam v čast, se morate boriti proti temu, kar ima vaša preteklost na sebi zagonetnega.“

Andrea izgubi svojo mirnost.

„Jaz bi vas rad podpiral v tem oziru,“ pravi Monte Cristo, „toda imam moralično navado, da sem nezaupljiv celo napram svojim najboljšim prijateljem ter vzbujam to nezaupljivost tudi v drugih; v tem slučaju bi torej igral ulogo, ki bi bila izven moje strok, kakor pravijo igralci tragedij, in bi riskiral, da mi življajo, česar pa nimam rad.“

kaže v kratkem času, da je učitelstvo dozorelo za odločilne korake, bode se nastopila druga pot. Poiskati si bo treba takih zaveznikov, ki bodo v stauu pomagati. Seveda potem nastanejo vse drugačne razmere med učitelstvom in sedanji razmerami t. j. sedanjo uredbo naše družbe.

Uslužbeni drž. železnic so dosegli svoj namen; tudi mi ga dosežemo, ako se pokažemo tako organizovane, kakor so železničarji.

In hoc signo vinces!

V kratkem moramo biti na jasnem: ali se hoče rešiti učiteljsko vprašanje ustavnim potom, ali pa se nastopi — drugo pot!

Kaloga duhovščine v sedanji družbi.

I. D. (Ivan Dermastija) piše v „Prim. listu“ članke, v katerih hoče dokazati, da mora katoliški duhovnik politikovati ter ne sme ostati le duhovnik. Duhovnik, ki neče politikovati, je po naukih tega novega cerkvenega očeta naravnost izdajalec vere in cerkve! V vseh takih člankih se poslužujejo bojeviti politikujoči duhovniki premise, ki sloni na laži. Tako premise postavijo za temelj, potem pa zidajo nanj. Učili so se tega v bakvah sv. Liguorija. Tudi I. D. ga dobro pozna, zato se je poslužil tudi on lažnjive premise.

Pravi, da so slovenski liberalni poslanci pri razpravah za uvedbo splošne volilne pravice napadli slovensko duhovščino radi politike, da so zahtevali, „naj se s posebnim zakonom nataknejo duhovnikom nagobčniki, da bi mcrali listi mutasti psi gledati, kako liberalni volkovi slovensko verno čredo izrabljajo v svoje protiverske in proticerkvene namene. Saj je razkristjanjenje slovenskega ljudstva in usužnjenost katoliške cerkve njihov cilj in smoter.“ Tako piše I. D., potem pa še pravi, da so liberalci meso od mesa, kri od krvi vsesplošne framasonske lože, ki vprizarja in vodi protiverski boj. Čudno, da ni še zapisal, da stojijo slovenski „liberalci“ tudi v zvezi s „framasoni“ ter da loža siplje denar po Slovenskem v pravicerkvene namene!

Nagobčniki.

Pravi duhovnik ne potrebuje nagobčnikov. Pravi duhovnik vrši svoj poklic lepo po vzvišenih naukih Kristovih, je pravi pastir med svojimi vernimi, uči in miri. Pravemu duhovniku ne reče izmed posvetnih ljudij nikdo nič, vsi verniki ga čislajo, vse ga spoštuje, črtijo ga le politikujoči sobratje, kakor so črtili Krista farizeji in pismouki. Pravi duhovnik je v blagor občine, in kjer je tak duhovnik, ni razprtij, v takih župnijah vlada mir, ker je pač v cerkvi in farovžu vse v redu, in gospod ne sili v reči, ki stojijo daleč

izven njegovega delokroga. Pravi duhovnik ima že v svojem poklicu dosti posle: lepe pridige, modri nasveti, ljubezen do vseh, tolažba bolnikov, izteranje napak in greha iz ljudstva, o to je široko polje, čisto tudi res trdo delo, ali poklic tako zahteva. Kateri duhovnik ostane le duhovnik, ki je pravi čenec Kristov, ki se giblje kot tak med ljudstvom, tak je res dobitnik ljudstva, katero mu ohrani dober spomin skozi generacije. Seveda dandanašnji je tak duhovnik bela vrana med črnimi krokariji, dandanašnji kmalu sploh ne bo več nobenega takega, ker katoliška cerkev dandanašnji neče biti več cerkev, ki naj bi delovala po naukih Izveličarja, marveč hoče biti le politična stranka.

Ta politična stranka pa sega po nedovoljenih sredstvih. V cerkvi se navadno ne čuje več beseda božja, zlasti o kakih volitvah po deželi ne, marveč se tam hujska, udriha, laže, obrekuje ter profanuje vero.

Le pogledimo takega-le gorečega nunca ob volitvah. To leta okoli po hišah, nadleguje žene, da naj prigovarjajo možu, da mora voliti le tako, kakor mu ukaže on, če ne bo nesreča pri hiši. Uboga žena si hitro misli, da pošlje Bog točo, ki uniči vinograde in sadje, ter prigovarja z jokom možu, naj poslušta gospod-nunca. Pa tudi marsikateremu moškemu upade pogum, ko sliši v cerkvi izpred altarja ali prižnice, da bodo „ferdamani“ vsi tisti, ki ne bodo volili tako, kakor hoče on, kajti vera je v nevarnosti, liberalci hočejo podreti cerkve, kdor ne voli z njim, tega ne pride spovedat na zadnjo uro itd. V občini sta dve stranki. Ljudje, ki mislijo s svojo glavo, se ne dajo terorizirati kar tako od vsakega zbesnelega farovškega gospoda, ali dasi so kristjani, ki vršijo svoje verske dolžnosti, (navadno boljše kakor farovski podrepniki), jih navadno duhovnik slika za brezverce, liberalce, ki hočejo odpraviti vero. Torej edino zategadel, ker se nočejo pokoriti kar na slepo v politiki duhovniku, so — brezverci!

Kdor dela na ta način, ta pač zlorablja vero in cerkev v politične svrhe. To pa ne sme biti; to ni prav; tega ne veli duhovski poklic! Tako ne govorijo usta pravega duhovnika, tako govorijo le krivi preroki, za katere je najboljšo zdravilo — nagobčnik!

DOPISI.

Iz Tolmina. — Marsikaj zanimivega se pripeti v našem lepem Tolminu in prav čudim se, da Vam tako poredkoma poročajo o naših novicah. Zato hočem napisati jaz par vrstic, čeprav z okorno roko.

Minoli teden se je pripetila mlinarju v mlino g. poslanca Gabrščka prav občutna nesreča. Imel je namreč hlev pod strmim bregom; dolgotrajno deževje je provzročilo, da se je odkrnila velika masa kamenja in gruščja, podrla hlev ter ubila siromaku obe kravi. Le srečnemu slučaju je pripisati, da ni

zasulo tudi mlinarja, ki je ravno odvažal gnoj izpod živine. Nepoškodovan pa je ostal mlinarjev — osliček, ki je kaj debelo gledal, ko se je rušilo vse okoli njega.

Sredi novembra so nas zapustili uradniki in uslužbeni želez. podjetništva, ki je imelo takaj svojo centralno pisarno. Tekom njihovega bivanja v Tolminu je prišlo mnogo denarja v občino, tako da imamo Tolminci vendar tudi nekaj od železnice.

Naj še sporočim, da smo dobili te dni dva nova zakonska para; g. učitelj Hauptman se je poročil z g. Knavs iz Ljubljane, a g. okrajni orož. poveljnik Princelj z gospico Pirčevo iz Bovca.

V novo pripravnico hodi letos le deset učencev, in še izmed teh so samo štirje iz Tolmina; škoda, da se stariši bolj ne pobrišejo za izobrazbo svojih otrok, posebno še, ker imajo učitelja, ki je prav izvrsten, kakor slišimo.

Naš pevski zbor napreduje. Pripravljamo se že več časa prav pridno za svojo veselico, o kateri pa ne smem sedaj še nič povedati. Prihodnje leto pa priredi naše „Rokodelsko bralno društvo“ slovesno blagoslovljenje svoje krasne zastave. O tej priliki pričakujemo svidenja bratskih društev iz vse dežele; to bo tim lažje, ker bo tedaj že železen kraj sopihal po naši lepi Soški dolini.

Ponkve na Tolminskem, 4. decembra 1905. — Po tolminskih in cerkljanskih hribih hodi neki fotograf Nemeč, kateri odnese lepo število slovenskih kron. Govori se, da je mož rekel, da je samo v eni vasi na Cerkljanskem v enem tednu zaslužil 200 kron, (beri: dve sto kron.)

Čudni smo Slovenci! Nemcu se daje zaslužek, mej tem pa če bi prišel Slovenec, Bog ve, ali bi se mu dal kak zaslužek ali ne. Meni se, če je le Nemeč ali Lah, sploh da Slovenec ni, pa naredi dobro in po ceni, mej tem ko je dostikrat baš obratno. Imenovani fotograf dela razglednice ravno po taki ceni kakor kdo drugi. Poleg tega pa ve vsak, če naroči pri Slovencu, da dobi besedilo na razglednici v pravilni slovenščini. — Kakšne spake pa delajo ti tuji fotografi z našimi krajevnimi imeni in imeni vasij! Dostikrat se morejo razglednice takih fotografov vrniti, večkrat se pa rabijo v našo srámoto. Kdo zna, kako pa gori imenovani fotograf naredi. Naročilo se je za vsako vas par vrst razglednic. Ali bi ne bil lahko tega izvršil kak Slovenec ter zaslužil ta denar? Lahko bi se bilo počakalo, da bi bil prišel slovenski fotograf, ali pa bi se ga bilo pozvalo. Deloma pa so krivi tudi slovenski fotografi, ker ne pridejo.

Po pravici se Slovencem očita, da so premalo podjetni. Veče podjetnosti je treba, pa bo vse drugače, kakor je. Dosti je takih Slovencev, ki menijo, da Slovenci smo le ničle. Ako se sami, se ve, ne bomo spoštovali, bodo nas naši nasprotniki še manj!

Porto Alegre (Brazilija), v novembru 1905. — Do srede septembra preteklega leta je tvoril avstrijski konzularni urad v Porto Alegru

nekak privesek nemškemu konzulatu. Koliko krivic se je prigodilo v tem času našim rojakom, zlasti Slovanom, ki ne umejo nemščine, ne morem popisati. Dogodilo se je, da je nemški konzul — nekaj naduti Prus — uničil deloma iz zlovoljnosti in deloma vsled nepoznanja avstr. in tuk. zakonov eksistenco cele rodbine, dalje je nekemu Čehu odprl pismo, in ko je ta vsled tega reklamiral, mu je raztrgal že podpisano pooblastilo, ne da bi revežu povrnil že plačano pristojbino, itd.

Na energične pritožbe tuk. avstr. društva — kateremu je več let predsedoval Hrvat, g. Lukičić, in čegar vodstvo je sedaj izza dve leti poverjeno Slovincu, piscu teh vrstic, se je konečno odločila dunajska vlada ter poslala domačega konzula v osebi V. pl. Rottauscherja. Ta konzul — doma nekje z Ogerskega — je govoril tudi slovaščino in srbo-hrvaščino in se je še precej brigal za avstr. podanike.

Iz raznih vzrokov neprijatelj Nemcev iz „rajba“, ki so tu med priseljenimi narodi najmočnejši in ki so vedno hoteli, da Avstrijci po njihovi piščalki plešejo, je g. Rottauscher deloval na to, da se avstr. kolonija emancipira, da tajno sovraštvo braziljskega naroda, ki ga goji do Nemcev, izgine od Avstrijcev. V precejšnji meri se mu je posrečilo tudi to.

Pretekli mesec je moral ta konzul radi boleznih soproge nemudoma odpotovati v Evropo, na njegovo mesto pa je bil poslan naš rojak, g. Fran Turk iz S. Paula kot zčasni vodja tuk. c. in kr. konzulata.

Gosp. Turk je po rodu in mišljenju Slovenec, nepristransk in pravičen v poslovanju, dober in vesel družabnik in ne — kakor večina njegovih kolegov — trd birokrat, temveč pravi prijatelj svojih rojakov. Že ob svojem nastopu se je izrazil v skupščini avstr. društva, da se bo trudil storiti več nego svojo dolžnost, da naj se rojaki s polnim zaupanjem v vseh slučajih obračajo nanj. In res, v kratkem času svojega bivanja med nami je pokazal, da rad pomaga, kjer in kadar more, da noče poznati zločka med imovitimi in revnimi, vsled tega si je tudi hipoma pridobil obče spoštovanje in ljubezen. Dal Bog, da z časno bivanje g. Turka v Porto Alegru postane stalno ali pa vsaj, da se podaljša.

Slovanov je tu v državi Rio Grande do Sul razmeroma jako malo. V Porto Alegru, glavnem mestu, živi kakih 200 obitelji Poljakov, ki služijo svoj skromni kruh po raznih tovarnah. To so ljudje večinoma na jako nizki stopinji omike, ki ne delajo vedno časti slovanskemu rodu. Radi medsebojne needinosti je tudi edino poljsko društvo „Zgoda“ na jako slabih nogah.

Najbolj delavni in vstrajni med tuk. Slovanii so Čehi. Raztreseni po raznih malih mestih in trgih kot obrtniki in trgovci so si pridobili tekom časa ugled in precej blagostanja. Nekaj jih je tudi po raznih kolonijah, ali skupnih poljedelskih naselbinah, kakoršnih češki Nemci in Ogrji nimajo. Tukaj v Porto Alegru je le malo posameznikov, deloma pože-

„Vendar, gospod grof,“ pravi Andrea drzno, „z ozirom na lorda Wilmora, ki vam me je priporočil...“

„Da, gotovo,“ odvrne Monte Cristo, „toda lord Wilmore mi ni skrival, da je bila vaša mladost nekoliko viharna. O,“ pravi grof, vidé gesto, ki jo napravi Andrea, „nobenega priznanja ne zahtevam od vas. Sicer je pa prišel vaš gospod oče iz Luke, da vam ne bode treba drugega človeka. Videli ga bode, sicer je nekoliko okoren, nekoliko košat, toda to spada k uniformi, in če se izve, da je že izza svojega osemnajstega leta v avstrijski službi, se temu ne bode nihče čudil. Od Avstrijcev v splošnem ne zahtevam mnogo. Sicer vam kot oče popolnoma zadostuje, to vam zagotavljam.“

„Ah, vi mi vračate mir, gospod grof, tako dolgo sem bil ločen od njega, da se ga več ne spominjam.“

„In poleg tega veste, da veliko premoženje zakrije marsikak pogreš.“

„Moj oče je torej res bogat, gospod grof?“

„Milijonar je... Saj ima petsto tisoč liber rent.“

„Torej,“ pravi mladi mož z vidno tesnobo, „torej bodem živel v prijetnih... razmerah?“

„V najprijetnejših, moj ljubi gospod. Za ves čas, katerega prebijete v Parizu, vam je določil letno rento petdeset tisoč liber.“

„Ej, v tem slučaju sploh ostanem tukaj.“

„Hm, kdo more jamčiti za bodočnost, moj ljubi gospod? Človek obrača, Bog pa obrne...“

Andrea vzdihne.

„Toda,“ pravi, „dokler ostanem v Parizu... in nobena moč me ne spravi od tod, mi je ta denar, katerega ste omenili, zagotovljen?“

„Popolnoma.“

„Oč mojega očeta?“ vpraša Andrea nemirno.

„Da, toda porok zanj je lord Wilmore, ki vam je otvoril pri gospodu Danglarsu, jednom prvih pariških bankirjev, na željo vašega očeta kredit na štiri tisoč frankov mesečno.“

„In ali namerava moj oče dolgo ostati v Parizu?“ vpraša Andrea nemirno.

„Samo nekaj dnij,“ odvrne Monte Cristo. „Vsled svoje službe more izostati največ tri tedne.“

„O, ljubi oče!“ pravi Andrea, vidno vzradoščen, da kmalu odpotuje.

„Torej,“ pravi Monte Cristo, moté se navidezno o pomenu teh besed, „trenotka vajine združitve več ne maram zadrževati. Ali hočete objeti tega spoštljivega gospoda Cavalcantija?“

„Upam, da ne dvomite o tem?“

„Torej pojdite v ta salon, moj mladi prijatelj, tam najdete svojega očeta, ki vas pričakuje.“

Andrea se grofu globoko pokloni in odide v salon, ki mu ga je ta pokazal.

Grof mu sledi z očmi, in ko se odpro vrata za njim, odmakne sliko, za katero je bila nevidna odprtina, skozi to je bilo lahko pregledati cel salon in slišati vse, kar se je govorilo v njem. —

Andrea zapre vrata za seboj in gre proti majorju, ki vstane, brž kakor zasliši bližajoče se korake.

„Ah, moj dragi in ljubi gospod oče,“ pravi Andrea glasno, tako da lahko sliši grof za zaprtimi vrati, „ali ste res vi?“

„Dober dan, moj ljubi sin,“ pravi major svečano.

„Kakšna sreča,“ pravi Andrea, oziraje se še vedno na vrata, „da se vialva po toliko letih ločitve!“

„Res, ločitev je bila dolga.“

„Ali se ne objameva, gospod?“ vpraša Andrea.

„Kakor hočeš, sin moj,“ odvrne major.

In moza se objameta kakor se objamajo igralci na odru, to se pravi, da položita drug drugemu glavo na ramo.

„Torej sva zdaj združena?“

„Združena sva,“ ponovi major.

„Da se ne ločiva nikdar več?“

„Kakor pač bode. Zdi se mi, moj ljubi sin, da smatraš zdaj Francijo za svojo drugo domovino.“

„To se pravi,“ odvrne mladi mož, „da bi bil zelo žalosten, če bi moral zapustiti Paris.“

„In jaz se, kar ti je pač razumljivo, ne morem odločiti, da bi prebival kje drugje kakor v Luki. Vrnem se torej v Italijo.“

„Toda predno odpotujete, ljubi papa, mi gotovo izročite papirje, s katerimi lahko dokažem, čegav potomec sem.“

„Gotovo, kajti prišel sem zato, da ti jih izročim, da se nama ne bode treba še enkrat iskati. To bi me stalo poslednji del mojega življenja.“

„In papirji?“

„Tukaj so.“

Andrea poželjivo zgrabi svoj rojstni list in poročni list svojega očeta in ko ju razgrne z zelo naravno naglico dobrega sina, prečita oba s hitrostjo, ki je kazala vajeno oko in največje zanimanje zajedno.

Ko konča, mu zažari čelo v nepopisljivi radosti, s posebnim smehljajem se ozre v majorja in pravi v izborni toskanščini:

„Ah, torej v Italiji ni nikakih galej?“

Major se vzravna.

„In zakaj?“ vpraša.

„Da je tam mogoče brez kazni ponarejati take listine. Za polovico tega, moj častiti oče, bi morali dihati na Francoskem pet do šest let toulonski zrak.“

„Kaj želite?“ pravi Italijan, prizadevaje si, kazati se dostojanstvenega.

„Koliko vam dajo za to, moj ljubi gospod Cavalcanti,“ pravi Andrea in stisne majorju roko, „da ste moj oče?“

Major hoče govoriti.

„Pst!“ pravi Andrea tiho. „Hočem vam dati vzgled odkritoščnosti; jaz dobim za to, da sem vaš sin, na leto petdeset

njeni s tujkami in je njih potomstvo za Slovanstvo večinoma zgubljeno. Edina čista česka tvečka v Porto Alegru je zaloga čevljev in usnja gg. Pavliček & Dwofak.

Slovencev in Hrvatov, ki smo vedno med seboj obdružili in pred par leti imeli celo mal klub s 14 člani, je danes jako malo. Ako izvzamem dva hrv. Primorca, kojih žene so Lahinje in otroci potujčeni, Hrvatov sploh ni tu. Slovenske rodbine so tri v mestu in dve meni znani na koloniji. Od prvih je ena skoro potujčena, ker žena in otroci ne razumejo očetovega jezika, v drugih dveh pa je vzgoja v slov. narodnem duhu. Tuintam se pač prikaže kak posameznik našega rodu, toda, ko vidi, da Porto Alegro bolj nazaduje kot napreduje, jo morda dalje v Buenos Aires (Argentinija) ali pa večja braz. mesta: Rio de Janeiro in S. Paulo.

Zlasti v zadnjem mestu (S. Paulo) biva mnogo Slovanov. Hrvati in Slovenci imajo celo tamburaški in pevski zbor ter v slavnostnih prilikah (cesarjev rojstni dan, obisk kake ladje itd.) nastopajo v narodni noši. Bogata Čitalnica je skupna last Čehov, Slovencev, Hrvatov in Srbov. Čehi imajo tudi svojo podporno društvo „Slavijo“, katero pa šteje tudi več jugoslov. članov. Razun tega obstoji v S. Paulo tudi precej dobra in trdna bolnišnica in pogrebna blagajna „Cesar Fran Josipova ustanova“, čaji člani so avstr. podaniki raznih narodnosti.

O priliki morda kaj več o naših bratih. Za danes želim vam, gosp. urednik, in vsem čitateljem cenj. „Soče“ vesel Božič in srečno novo leto.

K. Strucelj.

Domače in razne novice.

Osebnost. — Namestništveni tajnik gospod Fran Lasieč je imenovan voditeljem c. kr. okrajnega glavarstva na Krku.

Pri zadnjem koncertu „pevskega in glasbenega društva“ je preplačal vstopnino z zneskom K 10 g. Drag. Treo, odvetnik v Gorici. Srčna hvala!

Finančnim tajnikom je imenovan finančni komisar E. Piber v Trstu.

Volitev v pomnoženi okrajni šolski svet v Sezani. — Dne 4. t. m. se je vršila volitev za pomnoženi okrajni šolski svet v Sezani. Volitev se je vršila — v smislu zavednih kraških županov in podžupanov, katerih je bilo zbranih nad 100. Voljeni so bili skoraj jednoglasno gospodje: Fran Gruden iz Nabrežine, Josip Švara iz Komna, K. Stepančič iz Temnice, A. Abram iz Topelč, L. Mahorčič iz Sezane, I. Ravbar iz Dola, I. Duje iz Zavrha in Ant. Muha ml. iz Lokve.

Za vsak kosček pravice našega jezika se moramo posebej boriti! — Menda razvidi vsak pameten človek, da je edino prav, če se pri porotnih razpravah kliče slovenske porotnike slovensko, laške pa po laško. Ali to se ni zgodilo, ko je predsedoval deželnosodni svetnik Schmarša, marveč je dal Slovence klicati po laško! To je očitno zaničevanje slovenskih

porotnikov, in le čudimo se, da se ni nikdo izmed njih kar tam na licu mesta postavil proti takemu ravnanju! Upamo, da za prihodnje odpravi to nagajivost g. dvorni svetnik, da ne bo treba celo v taki reči interpelacije naučnega ministra!

Plesne veje goriške slov. mladine so sedaj v adventnem času prenehale. Prva vaja bude zopet 26. t. m. na dan Sv. Štefana.

Veliki sijajni ples, za kojega vlada že sedaj največje zanimanje, bude 17. februarja 1906.

Strašna jezica! — Bahaške klerikalce strašno jezi, da se ne morejo ponašati s tem, da so oni spravili v deželni zbor predlog o splošni in jednaki volilni pravici. Sedaj bevskajo po „Prim. listu“, sedaj po „Gorici“, ker bi strašno radi odvzeli narodno-napredni stranki zaslugo, da je po nje zastopniku prišlo na dnevni red v dež. zboru tudi vprašanje o splošni in jednaki volilni pravici. Res pa je in res tudi ostane, da je spravil v razgovor v deželnem zboru volilno reformo le narodno-napredni poslanec Štrekelj. Ko je stavlil znani predlog, je premišljeval potem med sejo na svoji stolici poslanec Grča, da bi bilo prav, če bi se oglasili tudi klerikalci za volilno reformo. Skoval je predlog ter šel z njim k dež. glavarju, ki mu je dovolil čitati ta predlog po neki točki dnevnega reda proti pravilu, ali ker je zvezan s klerikalci, je ugodil Grčevi prošnji. Tu se pač vidi, kako so pričapljali klerikalci za Štrekeljem z volilno reformo. To je resnica, tega ne more nikdo izpodbiti, kakor je resnica, da bi se ne bil nikdo znenil za volilno reformo ne z laške strani ne s slovenske klerikalne, če ni spravil te reči v tek napredni poslanec! Lahki so proti pravi splošni in jednaki volilni pravici, kakor tudi klerikalci. Ti slednji stojijo na onem stališču, kakoršno je razlagal dr. Pavlica v „Prim. listu“, radi česar ga je podil „Slovenec“ na avstralske otoke med divjake, zavzemajo pa se sedaj za volilno reformo le za to, da bi ž njo kaj dosegli oni sami. (Svojo resnično nedoslednost naj premotrivajo! Ali tu jim zopet voljageslo: Rečem ti, da mi ne poročaj!) Le tak namen imajo. Mi smo se izrekli že opetovano za splošno in jednako volilno pravico, pa ne za tako, kakoršno hočejo klerikalci, in tudi ne za tako, kakoršno obljublja Gautsch. V volilni reformi smo proti klerikalcem nastopili odkrito s — kancelarografom! Drugače pa smo glede te volilne reforme ožigosali vedno vse ono, kar želijo ž njo doseči klerikalci. Vse dedukcije v raznih člankih veljajo še sedaj in jih tudi vzdržujemo za bodoče. Pisane so jasno, pretvarjajo jih le klerikalci, ker jim hočejo dati popolnoma drug pomen. — Jezica je umevna; ne pomaga nič, pa če še tako sikajo okoli z „nedoslednostjo“, vendar ne morejo več skriti svojih namenov z volilno reformo, ker smo le-te razkrinkali.

Mesto kancelista je razpisano pri tukajšnji okr. sodnji. Pričakujemo pač opravičeno, da pride na to mesto kak Slovenec — ker laških

uradnikov je že več kot preveč po sodnijah v Gorici!

O deželni zavarovalnici je sanjal tam pred časom po „Gorici“ profesor Berbuč. Soditi je bilo po tisti pigavi, da stavi kak predlog o tej stvari v deželnem zboru, pa ni bilo nič. V današnjih časih napravljati za tako malo deželo, kakor je naša, ki pa ima vsako leto precejšnje število večjih in manjših požarov, deželno požarno zavarovalnico, bi bila pač jako riskirana reč; zlasti še, ker je zavarovano skoro prav vse pri raznih zavarovalnicah po takem percentnem stavku, da ni mogoče konkurirati; ker je vse zavezano za daljšo dobo pri zavarovalnicah in ker so današnji dan dospeli zavarovalnice na precej visoko stopinjo solidnosti, z malimi izjemami. Ali po glavah naših prosvitljenih finančnikov rojijo vedno novi „gospodarski načrti“, in med nje spada tudi deželna zavarovalnica.

Kako nevarno bi bilo tako podjetje, nam kaže sosedna Koroska, ki ima deželno požarno zavarovalnico. Zavarovanje je podjetje, ki naj bi dalo deželi zasluzka in dobička in ki naj bi postopalo pri požarih kulantno. Koroska deželna zavarovalnica je sprejela lani v premijah 208.500 K. Od te svote je oddala zavarovalnicam 86.000 K, pridržala pa 122.500 K. Opravnih stroškov je bilo 49.700 K, torej glede na svoto 122.500 K 45% dohodkov. To so pač veliki troški. Zavod obstoji 5 let.

Dežela je doplačala

v prvem in drugem letu	K 37.783
„ tretjem letu	„ 43.971
„ četrtem „	„ 25.113
„ petem „	„ 19.280
skupaj	K 126.147

Kolikor več je bilo požarov, toliko več doplačila. — Pri nas, ko se že tako britko toži o deželnih finančah, naj bi si nakopali še tako nevarno podjetje!

Pred časom, ko zavarovalnice še niso bile razvite, če bi se bile ustanovile zavarovalnice po vseh deželah ter bi bile napravile zvezo med seboj, takrat bi se bilo dalo govoriti o deželni zavarovalnici, ne pa dandanašnji. Sedaj misli na njo le zapozneli Berbuč.

„Okrajna posojilnica v Kobaridu, reg. zadruga z neomenjeno zavezo“, vabi k izvanrednemu občnemu zboru, kateri bo dne 21. decembra 1905. ob 2. popoldne v posojilničnih prostorih. Dnevni red: volitev enega uda v nadzorstvo. Načelstvo.

Nov občinski volilni red za Gorico. — V zadnji seji mestnega sveta goriškega je stavlil starašina Culot predlog, naj se napravi nov volilni red za goriško občino, in sicer na demokratski podlagi. Predlog so izročili juridičnemu odseku, kjer bo spal spanje pravičnega!

Izpred sodnje. — Na 3 mesece v ječo je bil obsojen V. Štroser iz Gorice, ker je ukradel služkinji Ani Madon 20 K.

Davščina na vino, pozivilo doma. — V poročilih o proračunu goriškega mesta za prihodnje leto čitamo, da se uvede z novim letom 1906. davščina na vino, pozivilo doma, in sicer 4 K pri vsakem hektoltru. Kako pride mesto do

pobiranja te davščine že sedaj, nam ni umljivo, ker v deželnem zboru ni prišlo iz odseka na dnevni red poročilo o taki davščini. Saj jasno ni to povedano v nobenem dnevnem redu. Morda je obseženo to skrivnostno v 8. točki dnevnega reda zadnje seje, ki se glasi: Zakon, zadevajoč pobiranje samostojnih občinskih davščin na užitek piva in opojnih pijač? Ali je bilo morda pritaknjeno točki 12. istega dnevnega reda, ki se tiče zakona za občinsko doklado v Gorici na pristojbine od prenosa lastnine nepremičnin? Ker se je v tej zaključni seji le čitalo konec ali celo reklo samo, da se sprejme ali ne sprejme, ni nikjer jasno, da bi bila taka davščina sprejeta!

Ponesrečil je v Sezani sprevednik Anton Čuk. Prišel je pod stroj za odmetavanje snega ter se močno poškodoval na obeh nogah. Prepeljali so ga na njegov dom v Ljubljani.

Priznal je. — Pred kratkim zmo poročali, da so aretirali H. Martinelli iz Gradišča, ki je ukradel pri jezuitih v ulici Leoni 18 K. Že takrat se je sumilo, da utegne biti ta človek oni, ki je uganjal znane reči v cerkvi sv. Ivana. Sedaj je priznal, da je res on zagrešil v omenjeni cerkvi vse, kakor je bilo opisano. Pravil je, da je molil ter se sam obhajal.

Dobrodelna loterija. — Pod predsedstvom gospe pl. Bokslaff se osnuje vsako leto za zimo društvo goriških gosp. v podporo revežev. V nedeljo pop. se je vršila na Travniku dobrodelna loterija, pri kateri je svirala vojaška godba.

Zaprtil so 18 letnega Iv. Zizmonda iz Gorice, ker je pretil svoji materi, da jo ubije, ako mu ne da 10 K, da pojde popivat.

Praktično-teoretični tečaj za babice. — S 1. februarjem 1906. se otvori na c. kr. učilišču za babice v Trstu praktično-teoretični tečaj v slovenskem jeziku. Ženske, ki se želé udeležiti tega pouka, ne smejo biti stare nad 40 let; ako niso omožene, morajo biti stareje od 24 let. — Pri upisovanju morajo prinesiti seboj: 1. krstni ali rojstni list, slučajno tudi spričevalo poroke, vdove pa spričevalo o smrti soproga; 2. domovnico ter spričevalo občinske oblasti; 3. spričevalo zdravja in ne sposobnosti, izdano od uradnega zdravnika politične oblasti (okrajnega glavarstva, mestnega magistrata); 4. spričevalo cepljenja koz, oziroma obnovitve cepljenja. Razun tega se morajo izkazati s šolskimi spričevali, oziroma na vsprejemnem izpitu, da znajo čitati in pisati v učnem jeziku.

Prosilke za štipendije poknežene grofije goriško gradišanske in mejne grofije istrske morajo predložiti svoje prošnje na pristojno politiško okrajno oblastnijo do 10. januarja 1906. s prej omenjenimi spričevali in vrhu tega s spričevalom ubožnosti, ki ga jim izda občinska oblastnija, kakor tudi s svojeručno podpisanim reverzom, s katerim se izrečno zavezujejo, da ostanejo vsaj 5 let v odkazani jim občini v izogib povračila prejetih zneskov in dotičnih taks.

Vse one ženske, ki žele vstopiti v te-

tisoč frankov; torej pač lahko uvidite, da ne bom nikdar tajil in vam jemal časti, da ste moj oče.“

Major pogleda nemirno okoli sebe.

„Ej, bodite brez skrbi,“ pravi Andrea; „sama sva in razun tega še govoriva italijansko.“

„Torej dobro!“ pravi mož iz Luke. „Jaz dobim petdeset tisoč frankov enkrat za vselej.“

„Gospod Cavalcanti,“ pravi Andrea, „ali verujete na bajke?“

„Sicer ne, a zdaj bi skoro veroval.“

„Torej imate že dokaze?“

Major potegne iz žepa pest zlatov.

„Kakor vidite.“

„Torej menite, da storjenim obljubam lahko verjamem?“

„Jaz mislim.“

„In da jih vrli grof izpolni?“

„Do zadnje pičice. Toda če hočeva doseči ta smoter, morava igrati svojo ulogo.“

„Kakšno?“

„Jaz kot nežen oče.“

„In jaz kot sin, ki vas spoštuje.“

„Ker pač zahtevajo, da ste vi moj sin.“

„Kateri zahtevajo?“

„Vraga, ali vem to jaz? Oni, ki so vam pisali!“

„Ali vi niste dobili nikakega pisma?“

„Seveda sem ga dobil.“

„Od koga?“

„Od nekega abbeja Busonija.“

„Katerega ne poznate?“

„Katerega nisem še nikdar videl.“

„Kaj je rečeno v tem pismu?“

„Ali me izdate?“

„Tega se bom pač čuval, kajti najini interesi so nerazdružljivi.“

„Potem čitajte.“

In major da mlademu možu pismo.

Andrea čita tiho:

„Ubogi ste, in nesrečna starost se vam bliža. Ali nečete postati, če ne bogati, pa vsaj neodvisni?“

„Odpotujte takoj v Paris. Prišedši tja, pojdite v hotel grofa Monte Crista, ki stoji na Elizajskih Poljih, št. 30. in tam najdete svojega sina od markize Corsinari, katerega so vam ugrabili, ko je bil star pet let.“

„Ta sin se imenuje Andrea Cavalcanti. Da ne bodete dvomili o dobrem namenu podpisančevem, prilagam:

„1. nakaznico na dvatisoč in štiristo liber toskanskega denarja, ki dobite izplačane pri gospodu Gozziju v Florenci;

„2. pismo za gospoda grofa Monte Crista, na katero vam izplača on svoto osemindeset tisoč frankov.“

„Bodite 26. maja ob sedmih zvečer pri grofu.“

„Abbé Busoni.“

„Tako je.“

„Kaj je tako? Kaj hočete reči s tem?“ vpraša major.

„Reči hočem, da sem dobil pismo, ki se glasi precej jednako.“

„Vi?“

„Da, jaz.“

„Od abbéja Busonija?“

„Ne.“

„Od koga pa?“

„Od nekega Angleža, od nekega lorda Wilmora, ki se imenuje navadno pomorščak Simbad.“

„In katerega ne poznate nič boljše kakor jaz abbéja Busonija?“

„Tako je, ali sem vendar nekoliko na boljšem kakor vi.“

„Ali ste ga videli?“

„Da, enkrat.“

„In kje?“

„Ah, to je baš, česar vam ne morem povedati. Potem bi vedeli vi prav toliko kakor jaz, in zakaj to?“

„In v onem pismu se vam pravi?“

„Čitajte.“

„Ubogi ste, pričakuje vas hedna bodočnost. Ali hočete imeti lepo ime, ali hočete biti prosti in bogati?“

„Vraga!“ pravi mladi mož in se zasučje na peti. „Kakor da bi si človek dal kaj takega reči dvakrat.“

„Sedite v poštni voz, ki vas bo čaka pred Genuškimi vrati v Nici. Pojdite čez Turin, Chambéry in Pont-de-Beauvoisin v Paris. Javite se 26. maja ob šestih zvečer pri gospodu grofu Monte-Cristu na Elizajskih Poljih in vprašajte po svojem očetu.“

„Vi ste sin markija Bartolomea Cavalcantija in markize Olive Corsinari, kar vam dokažejo listine, katere vam izroči marki in s katerih pomočjo lahko nastopite pod tem imenom v odličnem pariškem svetu.“

„Letna renta, znašajoča petdeset tisoč liber, vam pripomore, da bodete lahko živeli svojemu stanu primerno.“

„Priložena je nakaznica za pet tisoč liber, ki jo izplača gospod Ferrea, bankir v Nici, in pismo za grofa Monte-Crista, v katerem mu naročam, naj skrbi za vas.“

„Pomorščak Simbad.“

„Hm,“ pravi major, „to je zelo lepo.“

„Ali ni res?“

„Ali ste govorili z grofom?“

„Baš prihajam od njega.“

„In je potrdil?“

„Vse.“

„Ali si morete celo stvar razlagati?“

„Pri moji duši, da ne.“

„Pri celi stvari bode nekdo opeharjen.“

„Na vsak način nobeden izmed naju.“

„Ne, gotovo ne.“

„In potem...“

„Nama je to vsejedno, ali ni res?“

čaj, se morajo predstaviti od 1. do 4. febru-
varja 1906. profesorju na c. kr. učilišču za ba-
bice v mestni tržaski bolnišnici. Ko mine ta
rok, se ni možno več upisati v tečaj.

Poskušan samomor. — V vojašnici na Travniku se je hotel ustreliti četovodja tuk. peš-
polka št. 47. po imenu Felgič. Ko se je pri-
pravil, da se ustrelji v srce, se je zgodilo,
da se je zadel v levo nogo pod kolenom.
Prenesli so ga takoj v bolnišnico. Najbrže mu
odrežejo nogo. Četovodja je mučil rekrute in
tudi prostovoljce. Ker se je pritožil neki pro-
stovoljec, je imel priti četovodja k reg. raportu,
česar se je zbal, in šel v smrt. Baje je imel
tudi druge neprilike.

Kako se Furlani zanimajo za trtorejo. — Poto-
valni učitelj Perharc je prišel v Koprivo v
Furlanji predavati o trtoreji. Dasi je bilo pre-
davanje naznanjeno, se ni moglo izvršiti, ker
sta prišla poslušati samo dva.

V kaznišču v Gradšču ob Soči je umrl En.
Arivost; skočil je čez zid ter se poškodoval
in si pretresel možgane, da je v kratkem času
na to umrl.

O katoliškem shodu na Dunaju je predaval v
tukajšnjem „Gabinetto cattolico“ msgr. Alpi.
Med drugimi je bil navzoč na tem shodu tudi
realni ravnatelj ultraklerikalni Gasser. Dvorni
svetnik in voditelj okr. glavarstva grof At-
tems se je opravičil, da je zadržan radi seje
šolskega sveta. Sklenili so ustanoviti v Gorici
podružnico „Pijevega društva“.

Plačati ni hotel, kar je pojedel in pil v
neki gostilni na tekalšču Fr. Jos., neki F.
Nič iz Ločnika. Ko je gospodar poklical re-
darja, se mu je zoperstavljal. Pretel je tudi
gospodarja, da ga bo. Sedaj ga čaka kazen v
zaporu.

Kako so demonstrirali za splošno in jednako
volilno pravico v Trzinu. — V Trzinu so demon-
strirali dne 28. pr. m. za splošno volilno
pravico s tem, da so kričali po ulicah: Ab-
basso l'Austria! Viva Lucheni! Viva Bresci!
— Če bi Slovenci kaj sličnega kričali, bi jih
hitro zapri in ostro kaznovali, za take klice
iz laških ust se pa nikdo nič ne zmeni.

Laško vseučiliško vprašanje. — Laški po-
slanci so hoteli staviti v državnem zboru dva
nujna predloga, namreč za laško vseučilišče v
Trstu, katero bi vzdrževalo „laške“ občine, in
za glede pripoznanja visokošolskih študij z
vseučilišč v laškem kraljestvu. Ali oba pred-
loga so umaknili, ker je ministerski predsed-
nik Gautsch povedal laškim poslancem, da
vlada ne misli več na Rovered ter je že umak-
nila tozadevni zakonski načrt. Hoče pa začeti
glede vseučiliškega vprašanja nova pogajanja
z laškimi poslanci in s tržasko občino;
glede študij na vseučiliščih v Italiji, s tem se
bo bavilo naučno ministerstvo.

Aretirali so brezposelnega pisarja Fr. Pod-
krajška iz Ljubljane, ker je beračil po Gorici.
Prijeli so tudi nekega Fr. Meyerja iz istega
uzroka.

V Nablum stoji „sola“ zloglasne „Legé“.
To „sola“ so nekaj pomazali pretekli teden.
Oblast je hitro preiskovala to reč, in v nedeljo

so odgnali v zapor 5 fantov, ki so pa po poti
v Krmin prepevali!

Dolenjska občina na meji, katere uprava je
v nesrečnih laških rokah, je tudi dobila pod-
poro, ker je bila prizadeta po toči. Ali to
podporo je laško županstvo razdelilo le med
Lahe, boljše rečeno potujčence, celo med take,
ki niso nič trpeli po toči. Slovincem niso dali
nič! — Opozarjamo na to krivico politično
oblast in naše poslance!

v Lokavcu pri Ajdovščini je umrl g. Josip
Kovač, c. kr. čuvaj v pokoju.

Na voz je hotel skočiti Fr. Rogelja iz
Temnice, ali ker se je voz že premikal, Ro-
gelja pa je že starček, je padel ter se ne-
varno pobil. Sedaj se nahaja v gorški bol-
nišnici. —

Umrl je v Gorici Jos. Daucha, upok.
okrajni glavar iz Dalmacije.

Roko je odrgalo v papirnici v Podgori de-
lavcu A. Brezigarju. Prenesli so ga takoj v
Gorico v bolnišnico. Brezigar je oženjen, ima
36 let.

Tiskane karte v obliki poštnih dopisnic. — C. k.
poštno in brzojavno ravnateljstvo javlja: S ti-
skanimi kartami v obliki in velikosti poštnih
dopisnic, ki nosijo sicer napis „Dopisnica“, ki
pa niso frankovane zadostno za poštno dopis-
nico, ravnalo se bo nadalje glede taksovanja
itd. kakor s tiskovinami, to pa samo, če bodo
iste odgovarjale popolnoma pogojem, ki vel-
ljajo za odpošiljanje tiskovin, ako ne bodo no-
sile dostavkov, kakoršni niso dovoljeni pri ti-
skovinah. Tiskane karte v obliki dopisnic, ki
so sicer previdene z napisom „Tiskovina“, ki
pa nosijo pisana pri tiskovinah nedovoljena
obvestila, smatralo se bo za dopisnice, ako
bodo odgovarjale pogojem, ki veljajo za odpo-
šiljanje dopisnic.

Listnica. — G. dop. v Tolm. — Hvala
lepa za poslani dopis. Prosimo, oglasite se
večkrat. — Ob tej priliki se obračamo do na-
ših somišljenikov po Soški dolini s prošnjo,
da nam večkrat kaj sporočijo, ker prav iz gor
je navadno najmanj dopisov, dasi bi jih bilo
lahko dosti! — Na Dunaj: Poslano iz „A-
Z.“ porabimo. Hvala in pozdrav!

Ne samo tuzemske, ampak tudi berlinske
bolnišnice so dokazale, da je edino dobro
sredstvo proti protinu in revmatizmu Zoltan-
ovo mazilo. Lekarna Zoltan, Budimpešta, V.,
Szabadság-ter.

Razgled po svetu.

Državni zbor. (Dalje.) Posl. Zazvorka (češki
agrarec) je izjavil, da je njegova stranka že
vsprejela razširjenje volilne pravice v svoj pro-
gram. Posl. Ofner se je izjavil za splošno in
enako volilno pravico in proti podaljšanju stal-
nega bivanja in volilne dolžnosti. — Posl. Plaček
je izjavil, da je češki narod zelo zadovoljen,
da prodira splošna volilna pravica, vendar se
ne sme radi tega podati pod okrilje viade. —
Posl. Herold (nezavisne nemške stranke) je
izjavil, da je njegova stranka za splošno enako
pravico, da postanejo vsi delavci enakopravni.

Češko-radikalni poslanec Klofač se je zavaroval
proti temu, da bi češki namestnik dobil
pooblastilo za proglašanje izjemnega stanja v
Pragi ter je naglašal, da vlada v Pragi mir.
Debata je bil zaključena.

Baron Gautsch je izjavil, da je pod tjo
ministerskega predsednika, da bi o tem izgubil
le eno besedo o trditvi predgovornika, da je
vlada zvezana s socialnodemokratsko stranko,
da je sklicala državni zbor na željo socialnih
demokratov na demonstracijski dan, pač pa je
njegova dolžnost, da najodločneje in najener-
gičneje protestira proti temu, da se krono in
nositelja krone vleče v debato na način, kakor
se to v tej zbornici še ni godilo. — Na-
zori vlade o volilni reformi so dovolj znani
in vlada jih bo znala tudi zastopati. Kar se
tiče nujnega predloga, cilja isti na razkovanje
monarhije, radi tega prosi ministerski pred-
sednik, naj zbornica odkloni nujni predlog.
Razprava je bila nato prekinjena.

Ob začetku seje 11. t. m. je ministerski
predsednik odgovoril na interpelacijo glode br-
zojavke, s katero je nadvojvoda pozdravil zad-
nji katoliški shod. Minister je rekel, da se je
nadvojvoda poslužil pravice, ki jo ima vsak
državljan. — Na interpelacijo posl. Breiterja
o govorinah glede dogovora z Rusijo, da Av-
strija eventualno uduši revolucionarno gibanje
v ruski Poljski, je baron Gautsch izjavil, da
so te govorice brez vsake podlage. Na to je
ministerski predsednik odgovoril na interpela-
cijo posl. Sylvestra glede vdeležbe Avstro-
Ogrske na demonstraciji brodovja proti Tur-
čiji. Zbornica je s 104 proti 17 glasom od-
klonila nujnost predloga posl. Steina glede
nevdebe personalne uaje. Posl. Mazonara in
Hortis sta umaknita svoja nujna predloga glede
ustanovitve italijanskega vseučilišča v Trstu
oziroma glede pripoznanja diplom, dobljenih
na italijanskih vseučiliščih.

Včeraj je Klofač ostro prijemal policijo
in notr. ministra radi znani dogodkov v Pragi.
Predlog pa je bil odklonjen.

Parlamentarne reči. — Gotovo so za mnoge
družine vojaška bremena težja, nego davki.
Posebno strog pa je vojaški zakon glede be-
gunciev. In begunci niso le vojaki, ki za-
puste vojašnico in se odtegnjejo vojaški službi,
marveč tudi mladeniči, ki večkrat nehoti in
prisiljeni zamude vojaške nabore. Mnogi gre-
do n. pr. v Ameriko, s trebuhom za kruhom.
Ondi se seveda ne zmenijo za vojaške nabore
in tudi ne zglasijo pri konzulatih. Ko se ta
„begunec“, star 36 ali tudi več let, vrne v
domovino, že ga čakajo orožniki, da ga pope-
ljejo k okr. glavarstvu. Navadna kazen je za-
por 6 do 8 tednov. Ako pa je še sposoben
za vojaka, mora za kazen služiti 4 ali 5 let.
V takih slučajih je skoraj brez izjeme vsako
posredovanje poslancev brez uspeha. Poslanci
raznih strank pri vsaki priliki rote vojaško
upravo, naj se olajšajo vojaška bremena vsaj
v ozira vrednih slučajih. Tako so tudi v ok-
tobru nekateri v interpelacijah prosili vlado,
naj oprostí edine kmečke sinove vojaške
službe in dež. brambovcem okrajša orožne

vaje. In včeraj je minister za deželno brambo
isto odgovarjal, kar je tolikokrat ponavljal
njegov prednik grof Welsersheimb. Rekel je:
Ko parlament dovoli več vojaških novincev,
tedaj bode mogoče več potrjenih vojakov od-
pustiti. Ker pa Ogrji niso hoteli pomnožiti vo-
jaških novincev, obžalujem, da ne morem
ustreči inče opravičenim zahtevam. In kar
se tiče orožnih vaj, se je minister skliceval
na zakon z dne 25. dec. 1893., ki določa 20
tednov orožnih vaj za dež. brambo. Le če
brambovec služi tri leta, znižajo mu dobo
orožnih vaj na 16 tednov. Sicer pa — je do-
stavil minister — izdelujemo nov zakon, ki
skrči orožne vaje.

Proračun. — Proračunski odsek je do-
volil vladi začasni državni proračun do 30. junija
1906. Dr. Kramaf je sicer v imenu Čehov
naštevati že znane češke zahteve, toda prave,
resne opozicije ni izražal. Dr. Baernreither,
član ustavovernega veleposestva, je izražal
razne pomisleke glede izrednih kreditov za
armado in mornarico. V enakem smislu je go-
voril dr. pl. Derschatta v imenu nemške ljud-
ske stranke. Oba predgovornika pa je pomiril
baron Gautsch z jasno in odkritosrčno izjavo,
rekoč: Ako do novega leta ogrski parlamen-
t ne dovoli proračuna in ne izvoli delegacije,
bode avstrijska vlada, kakor letos, po deseda-
njem kvotnem ključu izplačevala le toliko, v
kolikor tudi ogrska vlada stori svojo dolžnost,
in sicer le predjuma proti posledobnemu
obračunu in brez „prejudica“ za kvoto. Vlada
bode svojedobno tudi zbornici predložila na-
tančen račun v odobrenje. Isto velja glede iz-
rednih kreditov, katere sta pač delegaciji do-
volili, a ne odobrila parlamenta. Po nekaterih
drugih govorih je odsek z večino odobril pro-
račun.

Akad.-tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu bo imelo
jutri v svojih prostorih 4. redni občni zbor.
Spored: 1. čitanje zapisnika, 2. poročilo od-
borovo, 3. poročilo odseka za tridesetletnico,
4. slučajnosti.

Pasivni odpor stavcev v Ljubljani. — V ne-
deljo so zborovali tiskarji v Ljubljani ter skle-
nili pasivni odpor, kateri so začeli izvajati takoj
v ponedeljek. „Slov. Narod“ in „Slov.“ imata na
prvi strani ponedeljkove številke samo nazna-
nilo o odporu, vsled česar listi niso mogli
redno iziti. Izrekla pa sta upanje, da pride
do sporazuma med delodajalci in delojemalci,
kar je odvisno od splošnega tajnega glasovanja
vseh članov avstrijske tiskarske zveze, če
sprejmejo posredovalne tarifne določbe, kar se
je vršilo včeraj.

Občinske volitve v Voloskem-Opatiji so skončale
s popolno zmago hrvatske stranke v vseh treh
razredih. Doslej so volili Hrvatje vedno tudi
nekaj Nemcev v občinski zastop, letos so
Nemci nastopili na svojo roko in propadli.

Italijanske finance. — V seji poslanske zbor-
nice 9. t. m. je finančni minister razvil fi-
nančni ekspozé. Po tem zaključuje upravno
leto 1904/05. z aktivnim saldo 75 milijonov
lir. Ako se pokrije izdatke za železniške grad-
nje v znesku okroglih 13 milijonov in potreb-
ščine za amortizacijo državnih dolgov v znesku
15 milijonov, ostane prebitok 47 milijonov.
Končni budget tekočega računskega leta
1905/06. in proračun za upravno leto 1906/07.
zaključujeta po pokritju vseh stroškov, vstevši
onih za Kalabrijo in za javna dela, in vzlic
temu, da so bili dohodki zelo previdno in zelo

„Gotovo, to sem hotel tudi reči. Igrajva to ulogo do
konca, a bodiva previdna.“

„Naj bode! Prepričate se, da sem vreden biti vaš so-
igralec.“

„O tem nisem dvomil niti trenotek, ljubi oče.“

„Vi mi delate čast, ljubi sin.“

Ta trenotek izbere Monte-Cristo, da vstopi v salon. Ko
ga zaslisi prihajati, se objameta. Tako ju najde grof.

„Torej, gospod marki,“ pravi Monte-Cristo, „zdi se mi,
da ste našli sina po svojem srcu?“

„Ah, gospod grof, veselje me skoro zaduši.“

„In vi, mladenič?“

„Ah, gospod grof, sreča me omamlja.“

„Srečni oče! Srečni sin!“ pravi grof.

„Samo jedna stvar me žalosti,“ pravi major, „namreč to,
da moram takoj zopet zapustiti Paris.“

„O, ljubi gospod Cavalcanti,“ pravi grof, „upam, da ne
odpotujete, dokler vas ne predstavim nekaterim svojim prija-
teljem.“

„Na razpolago sem vam, gospod grof,“ odvrne major.

„In zdaj poročajte vi mladi mož!“

„Komu in kaj?“

„No, svojemu očetu povejte, kako je z vašimi financami.“

„Ah, vraga,“ pravi Andrea, „vdarili ste ob najobčutlji-
vejšo struno.“

„Ali čujete major?“ pravi Monte-Cristo.

„Seveda slišim.“

„Toda ali tudi razumete?“

„O, izvrstno.“

„Vaš ljubi sin pravi, da potrebuje denarja.“

„In kaj naj storim?“

„Vraga, dajte mu ga!“

„Jaz?“

„Da, vi!“

Monte-Cristo stopi med oba moža.

„Vzemite!“ pravi mladeniču in mu vtakne v roko zavitek
bankovcev.

„Kaj je to?“

„Odgovor vašega očeta.“

„Moje očeta?“

„Da. Ali mu niste pravkar rekli, da rabite denarja?“

„Da. In?“

„In pooblastil me je, naj vas preskrbim z njim.“

„Na račun moje rente?“

„Ne, ampak da si cmislite vse potrebno.“

„O ljubi oče!“

„Tiho!“ ga opomni Monte-Cristo. „Saj vidite, da noče, da
vam imenujem darovalca.“

„To nežnočutnost znam ceniti,“ pravi Andrea in vtakne
bankovce v žep.

„Prav,“ pravi Monte-Cristo, „zdaj pojdit!“

„In kdaj bodeva imela zopet čast videti gospoda grofa?“

„vpraša Cavalcanti.

„Ah, da, kdaj bodeva imela zopet čast?“ pravi tudi
Andrea.

„V soboto, če hočete... da... zapomnite si to... v
soboto. Za tedaj sem povabil v svojo hišo v Auteuilu, ulica de
la Fontaine, šte. 28. na obed več gostov, med njimi tudi go-
spoda Danglarsa, vašega bankirja. Temu vas predstavim, kajti
mora vas poznati, da vam bode lahko pošiljal denar.“

„V popolni paradi?“ vpraša major tiho.

„V popolni paradi: uniforma, križ, kratke hlače.“

„In jaz?“ vpraša Andrea.

„O, vi se oblecite zelo priprosto. Črne hlače, lakaste
čevlje, bel telovnik, črno ali modro suknjo, dolgo kravato. Čim
priprostejša bode vaša obleka, tem ugodnejši bode vtis, katerega
napravite, ko ste znani kot bogataš. Če si kupite konje, jih
vzemite pri Devedeux; če si kupite faeton, pojdite k Bah-
tistu.“

„Ob kateri uri lahko prideva?“ vpraša mladenič.

„Recimo proti pol sedmi.“

„Prav, ne bodeva mudila,“ pravi major in vzame klobuk.
Cavalcanti ga pozdravita grofa in odideta.

Grof stopi k oknu in jih vidi, kako gresta roko v roki
čez dvorišče.

„Resnično,“ pravi, „to sta dva velikanska sleparja. Kako
škoda, da nista res oče in sin!“

Nato se uda za trenotek temnim mislim, a potem za-
kliče:

„In zdaj k Morrellovim. Zdi se mi, da me stud trapi še
bolj nego gnjev.“

XIX.

Vrt z meteliko.

Čitatelji nam morajo že dovoliti, da jih popeljemo zopet
na oni prostor, ki meji na imenje gospoda Villeforta, tam do-
bimo za omrežjem, nad katero se dvigajo kostanji, dve znani
vam osebi.

To pot je bil Maksimilijan prvi na mestu. On pritiska to
pot svoje oko k pregraji ter išče v vrtu sence, pod katere no-
gami bi slišal zaškripati pesek.

Končno se res zaslisi zaželjeno škripanje, toda mesto
jedne sence se približata dve. Da se je Valentina zakasnila,
temu je bil kriv obisk gospe Danglarsove in Evgenije, ki bi
trajal nad uro, ob kateri je Maksimilijan pričakoval Valentino.
In da bi pokazala Maksimilijanu, da ni ona kriva zamude, je
predlagala mlada deklica gospi Danglarsovi izprehod po vrtu.

S finim taktom zaljubljenca razume mladi mož vse, in
njegovo srce se pomiri. Sicer pa hodi Valentina čisto blizu
gori in doli, tako da jo lahko vidi, toda ne da bi mogel sli-
šati, kaj govori. Pogled, s katerim se ozre vanj, ne da bi to
opazila njena spremljevalka, si raztolmači mladi mož tako-le:

„Potrpi, prijatelj, jaz nisem vzrok.“

(Dalje pride.)

nizko proračunjeni, s prebitkom 6, oziroma 4 milijonov lir.

Japonci se vračajo domov. — Te dni se je vrnilo preko Hamburga iz Rusije na Japonsko 2000 japonskih ujetnikov. V Hamburgu so dali japonskim častnikom zavetje smotič s sliko cesarja Viljema.

Papež in ločitev cerkve od države na Francoskem. — Papež je izrekel, kakor poročajo kler. listi, svojo žalost glede ločitve cerkve od države na Francoskem. Rekel je, da poskrbi za dušno pastirstvo na čisto verskem temelju brez vse politike, tako da se dvigne versko življenje! — Ali vseeno je poslal predsedniku Loubetu protest proti ločitvi, kateri se priobči po listih in nabije na vrata vseh cerkva.

Obsojen slovaški rodoljub. — Evangeljski župnik, slovaški rodoljub Pavel Čoboda, je bil obsojen na šest mesecev zapora radi „hujskarnja“ proti Madjarom. Kraljeva sodnija v Pozunu je to kazen znižala na tri mesece, kurija v Budimpešti je to potrdila.

Obstrukcija železničarjev se obnovi? — Z Dunaja poročajo, da so se pogajanja med upravami privatnih železnic in zastopniki železniških uslužbencev nenadoma razbila in da utegne zopet pričeti obstrukcija. Pogajanja so se razbila vsled tega, ker se uprave privatnih železnic branijo priznati organizacije železničarjev ter se z njimi pogajati. Izjavljajo pa, da hočejo razpravljati samo z odposlanci lastnih železničarjev.

Punt v ruski mandžurski armadi. — „Daily Telegraph“ poroča iz Tokija: V ruski mand-

žurski armadi je izbruhnil punt. Puntarji so oplenili Harbin ter zažgali zaloge žita in kolodvor. Mnogo neudeleženih ljudi je bilo ubitih. Med puntarji in zvestimi četami je prišlo do divjega, obupnega boja.

Književnost.

Ruska moderna. — Gorkij, Andrejev, Skitalec, Babin, Čirikov. Novela in črtice. — Prevela Minka Govékarjeva. 400 strani, broširano 4 K, elegantno vezano 6 K. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Priporočamo.

Dama s kamelijami. — Zadnjič naznanjena knjiga s tem naslovom je izšla v naši „Goriški tiskarni“ A. Gabršček kot VII. zvezek „Salonske knjižnice“. Cena 2 K, po pošti 2 K 20 v. Prevod je preskrbel dr. Ivo Šorli. Knjigo priporočamo najtopleje. Prevod je lep, cena nizka, delo je prevedeno v razne jezike, kar priča, kako je znamenit ta Dumasov roman.

Županova Mlečka. — Opozarjamo na to veselejšo, zadnjič naznanjeno, ki je izšla v „Talliji“ v naši „Goriški tiskarni“ A. Gabršček. Delo je izšlo v spomin na 150. rojstni dan A. Linhart, prvega slovenskega narodnega dramatika. Cena 80 v.

Knjižnica za mladino. — Opozarjamo na novo izšlo povest „V srca globini“ iz peresa Iva Trošta. Stane 3 K. Izšlo v naši Goriški tiskarni A. Gabršček.

Kdor ljubi kakao in šokolado, temu boji priporočen!
Ivana Hoffa
Kandol-Kakao
ki ima najmanj soliže v sebi, je torej najlaže prebaven, ne provzroča nikoli sprstosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.
Prilisten samo s imenom
Ivan Hoffa
in s levo varstveno znamko.
Zavoji po 1/2 kg 90 vinarjev
1/4 50
Dobiva se povsod.

„Ne kliči vraga!“ Izvirna šaloigra v enem dejanju po 0 stot., po pošti 10 stot. več.
„Trije tiki“ Burka v 2 dejanjih po 5, 60 stot., po pošti 10 stot. več; vdobiva se pri pisatelju in založniku Jaki Štoka v Trstu (Narodni dom) pri A. Gabršček v Gorici in L. Schwentne, v Ljubljani.

Jaz
ne poznam za gojitev kože, osobito za odstranitev peg in za dosego nežne polti boljsega in uspešnejšega zdravilnega mila, nego je preizkušeno **Bergmannovo ličje mlečnato milo**
Bergmann & Co., Dečim ob Labi.
Prodaja kos po 80 vin.:
JOSIP ZORNIK
Gorica.

Gorica * Gorica
Hôtel
„pri zlatem jelenu“
v trgovskem središču nasproti nadškofjski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuja vina. Izvirno pilsensko »prazdroj«-pivo.

Odlikovana pekarija in sladčičarna.
Karol Prašček,
pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu v (lastni hiši.)
Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.
Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.
Prodaja tudi različne moke.

Slovanska knjigarna

A. GABRŠČEK v Gorici

priporoča naslednje knjige in muzikalije:

- Album „Kranjsko v slikah in opisih“, eleg. vezan 4 K.
- Aleksandrov: Pesmi in romane, broš. 3 K 50 h, eleg. vez. 5 K.
- Askerc A.: Zlatorog, planinska pravljica iz Trente, broš. 1 K 60 h, eleg. vez. 3 K.
- Cankar Ivan: Vinjete, broš. 3 K 60 h, eleg. v platno vez. 4 K 60 h.
- Jakob Ruda, drama, broš. 1 K 20 h.
- Za narodov blagor, komedija; broš. 2 K, eleg. v platno vez. 3 K.
- Knjiga za lahkomišelnje ljudi, broš. 2 K 50 h, eleg. v platno vez. 3 K 50 h.
- Kralj na Betajnovi, drama; 2 K.
- Erotika, II. izdaja; broš. 2 K, eleg. vez. 3 K 20 h.
- Hiša Marije Pomočnice, broš. 2 K, eleg. vez. 3 K 50 h.
- Gospa Judit, broš. 2 K, eleg. vez. 3 K 20 h.
- Čehov Anton: Momenti, broš. 3 K, eleg. vez. 4 K.
- Jelovšek Vlad.: Simfonije, broš. 2 K.
- Jelovšek Ernestina: Spomini na Prešerna, broš. 2 K, eleg. v platno vez. 3 K 40 h.
- Dr. Ilašič Fr.: Prešeren in Slovanstvo, 70 h.
- Kaj hotemo? Poslanica slov. mladini, broš. 50 h.
- Kersnik Janko: Zbrani spisi.
I. sešitek. Cyklamen, broš. 2 K 50 h.
II. sešitek. Agitator, broš. 2 K 50 h.
III. sešitek. Na žerinjah, broš. 2 K 50 h.
IV. sešitek. Lutski ljudje, Testament, broš. 2 K 50 h.
V. sešitek. Rošlin in Vrjanko, 2 K 50 h.
VI. sešitek. Jara gospoda, Očetov greh, broš. 2 K 50 h.
- VII. in VIII. sešitek. Gospod Janez, Kmetске slike, Humoreske, Povesi za ljudstvo, broš. 5 K.
- Kersnik Janko: Zbrani spisi. Vezana izdaja. V platno vez. po 6 K, v fini pol franc. vezbi po 7 K.
I. zvezek: Cyklamen in Agitator.
II. zvezek: Na žerinjah, Lutski ljudje in Testament.
III. zvezek: Rošlin in Vrjanko, Jara gospoda in Očetov greh.
IV. zvezek: Gospod Janez, Kmetске slike, Humoreske, Povesi za ljudstvo.
- Kette Dragotin: Pecanje, eleg. vez. 4 K 40 h. (Razprodano; nova izdaja se pripravlja.)
- Kocbek Fran.: Pregovori, prilike in reki, 60 h.
- Dr. Krek Gojmir: Anton Askerc, Studie, broš. 1 K 60 h.
- Kveder Zofka: Iz naših krajev, broš. 2 K 50 h, eleg. vez. 4 K.
- Murnik Rado: Navihanci, broš. 2 K 50 h, eleg. vez. 3 K 50 h.
- Murnik Rado: Bucek v strahu, broš. 70 h.
- Prešernove poezije. Uredil A. Askerc, broš. 1 K 40 h. Elzevir izdaja 3 K.
- Dr. Šorli Ivo: Človek in pol, broš. 2 K 50 h, eleg. vez. 3 K 50 h.
- Trdina Franc: Bahovi buzarji in Iliri, broš. 3 K, eleg. vez. 4 K 50 h.
- Bajke in povesi I, broš. 2 K, eleg. v. 3 K 20 h.
- Vasičeva M.: Dobra kuharica, v platno vezana 6 K, 6 K, po pošti 6 K 5 h.
- Vseučilniški zbornik, broš. 4 K.
- Zupančič Oton: Časa opojnosti, broš. 2 K, eleg. vez. 3 K.
- Zupančič Oton: Čez plan, broš. 2 K, eleg. v usnje vez. 3 K.

- Za mladino:
- Pisanice. Pesmi za mladino. Zložil Oton Zupančič. Kartonirane 80 h.
  - Medvedji lov. Čukova gostija. Povesi. Spisal Josip Brinar. Kartonirano 80 h.
  - Na rakovo nego. Povesi. Spisal Ivo Trošt. Kartonirano 80 h.
  - Rosa Jelodvorska. Povesi. Spisal Krištof Schmidt, 8 6 koloriranimi podobami, eleg. vez. 6 K.
  - Nove pravljice iz tisoč in ena noč. S koloriranimi slikami Eleg. vez. 2 K.

- Zoologijski atlant. Sestavil H. Leutemann. Slovenski mladini razložil A. Pavlin. 20 tabel s 255 koloriranimi slikami in 57 strani besedila. Trdo vez. 6 K.
- Dobri otroci. Kolorirane slike s pesmicami. Za najmlajšo mladino. Cena 24 h.
- Naše domače živali. Kolorirane slike iz domačega živalstva brez besedila. Broš. 40 h.
- Drobiž v podobah. Cena navadni izdaji 40 h.
- Drobiž v podobah. Leporello-izdaja (slike so napete na močni lepenci s platnenimi hrbiti, in sicer na eni strani „Drobiž“, na drugi pa „Naše domače živali“). Cena 1 K 60 h.
- Noetova barka. Živalstvo v podobah s pesmicami. Kolorirana izdaja. Cena 1 K 60 h.
- Sladki orehi. Računski primeri v slikah in pesmicah. Cena kolorirani in karton. izdaji 1 K 60 h.

- Muzikalije:
- Podoknica iz Tebarskih plemičev za klavir. Hoffmeister K., 1 K.
  - Pesmi za visoki glas s spremljevanjem klavirja. Hoffmeister K., 1 K 50 h.
  - Trije jahači, melodram za klavir. Hoffmeister K., 1 K.
  - Zvezdica, polka mazurka za klavir. Volarič H., op. 9. 90 h.
  - Slovenske narodne pesmi. Pirnat Stanko, partitura 3 K 40 h. — Posamezni glasovi po 40 h.
  - Tri Askercove balade, zložil Risto Savin. 2 K 40 h.
  - Zimska idila. Balada za srednji glas. Risto Savin. 1 K.
  - Pod oknom. Samospev za bariton, dr. Gojmir Krek. 1 K 60 h.
  - Pozdrav Gorenjski, valček za klavir. Parma Vikt. 2 K.
  - Bela Ljubljana, valček za klavir. Parma Viktor. 2 K 40 h.
  - Album slovenskih narodnih napevov za klavir. I. zvezek, Gerbič Fran. 3 K.
  - Album slovenskih narodnih napevov za klavir. II. zvezek, Gerbič Fran. 3 K.
  - Možiček. Enodejanska pantomima za klavir. Ipavec. 5 K.
  - Tri pesmi za en glas s spremljevanjem klavirja Lajovic Anton, 2 K 50 h.
  - Legionarji. Uglasbil V. Parma.
I. Zapoj mi, ptičica, glasno. Pesem za sopran s klavirjem. 1 K 20 h.
II. V petju oglasimo. Možki zbor s klavirjem 1 K 80 h.
  - III. Kuplet za moški glas s klavirjem 1 K.
  - IV. Romanca. Za tenor z moškim zborom in klavirjem. 1 K 80 h.
  - V. Ptička. Za sopran s klavirjem 1 K 20 h.
  - VI. Skoz vas. Koračnica. Za petje s klavirjem 1 K 20 h.
  - Rokovnjači. Uglasbil V. Parma.
I. Uvertura za klavir 2 K 50 h.
II. Kuplet za moški glas s klavirjem 1 K.
  - III. Zora vstaja. Za sopran 1 K.
  - IV. Ovetočih deklic prša bela. Sopran z mešanim zborom in klavirjem 2 K.
  - Mladi vojaki. Koračnica za klavir. Uglasbil V. Parma 1 K 20 h.
  - Ista za citre 1 K.
  - Zdravilce. Za samospeve s klavirjem. Uglasbil V. Parma 3 K.
  - Triglavske rože. Valček po slovenskih napevih za klavir. Uglasbil V. Parma 2 K 50 h.
  - Slovenske cvetke. Potpourri po slovenskih napevih za klavir. Zložil V. Parma 3 K.

- Za citre:
- Veneč slovenskih pesnijski za citre. Mešiček Jos. II. natis, 1 K 40 h.
  - Slovenski citrar št. 1. Mešiček Jos. Narodna koračnica, 80 h.
  - Slovenski citrar št. 2. Koželjski Fr. S. Na vasi fantaz., 90 h.
  - Pouk v igranju na citrah. Koželjski Fr. S. I. zvezek 3 K, II. zvezek 3 K, III. zvezek 2 K 60 h.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček
priporoča svojo
Novo knjigoveznico
moderno urejeno ter preskrbljeno z vsemi potrebnimi stroji.
Sprejema naročila na
elegantne in fine vezbe knjig,
protokolov, map ter izvršuje vsa v knjigoveško stroko sprejeto dela.
Izdelek ukusen in po zmernih cenah.

Zahvala.
Iskreno zahvalo izrekamo sorodnikom, znancem in prijateljem, kateri so v obilem številu skazali zadnjo čast našemu nepozabnemu in iskreno ljubljenu
Adolfu Codrig.
Posebno se zahvaljujemo preč. gosp. župniku za večkratni obisk v bolzni in tolažbo, starešinstvu za spremstvo ter gg. pevcem za nadgrobnico, gosp. nadučitelju in g. ci učiteljici za sprevod s šolsko mladino. Vsem iskrena hvala.
ŠMARJAH, dne 8. decembra 1905.
Rodbina Codrig.

ZAHVALA.
Prebridko zadeti vsled smrti prerano umrle moje nepozabne in preljubljene žene, oziroma matere
Pauline Lazar roj. Čuš
iz Breginja
izrekamo tim potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, kateri so spremili pokojnico k večnemu počitku.
Bog plati!
BREGINJ, 8. decembra 1905.
Žalujoči ostali.

Ako hočete zares

kupiti, vedno solidno in lepo blago po primerno nizkih cenah in se ne pustiti samo radi nizkih cen slepiti, Vam morem s prepričanjem zagotoviti, da se blagovolite obrniti zaupno, v Vašo popolno zadovoljnost, ob vsaki potrebi do domače tvrdke

J. ZORNIK - Gorica
sedaj Gosposka ulica št. 10.

ki nudi največjo zalogo vedno zadnjih novosti krasnih okraskov za obleke perila in ovrtnice za gospode, solčnikov, dežnikov, svil, modercev, predpasnikov, pasov itd

Zaloga vseh potrebščin za g. šivilje in krojače.

„Goriško vinarsko društvo“

(vpisana zadruga z omejeno zavezo)

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

z Brd, z Vipavskega in Krasa.

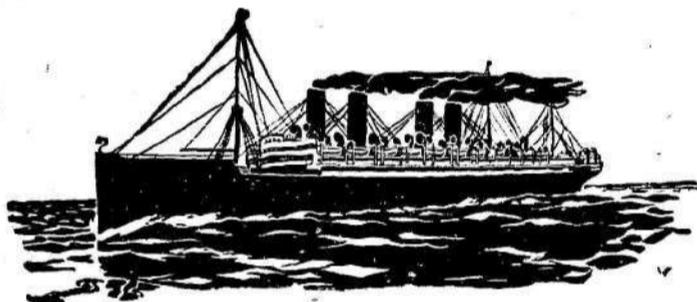
Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje.

Uzorce vin pošilja na zahtevo. Cene zmerne, postrežba točna in realna.

Sedež društva: Gorica, ulica Barzellini 22.

Najcenejša in najhitrejša voznja v Ameriko je s parniki „Severnemškega Lloyd“.

iz
Bremna
v
New
York

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM II.“, „KRONPRINZ WILHELM“ in „KAISER WILHELM der GROSSE“.

Prekomorska voznja traja samo 5-6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDO TAVČARJU, Kolodvorske ulice št. 35

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštna, realna in solidna. Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progri iz Bremna enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

POZOR!! BERITEN!

Največja zaloga slik

v modernih in antiknih okvirjih, — umetniške vrednosti. — Slike prvih slovanskih slikarjev. — Nabožne slike slovečih slikarjev. — francoske, angleške in ameriške gravure velike umetniške vrednosti v okvirjih po želji odjemnikov.

Razstava slik v I. nadstropju, v prostorih tiskarne.

Knjižerna in trgovina z umetninami

A. Gabršček v Gorici.

Trgovsko - obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.
V svojem „Trgovskem Domu.“
TELEFON ŠT. 80.

Hranilne vlege obrestuje po 4%, — večje, stalno naložene najmanj na jedno leto, po dogovoru — Sprejemna hranilna knjižice drugih zavodov brez iz gube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejla daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vključbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadrugniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 250 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. decembra 1904:

Delež: a) podpisani	K 1.058.400--
b) vplačani	319.684--
Dana posejla	1.900.302--
Vlege	1.991.340--

Prva konsumna zaloga olja

Henrik Curiel

Tekališče Jos. Verdi 42. GORICA Tekališče Jos. Verdi 42.

Specialiteta oljkega olja

Jedilno olje

po 32 kr.

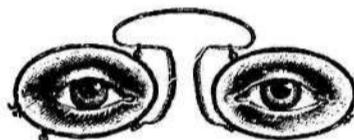
Srednje vrste à 32 kr. liter	
fine	36 " "
iz Istre	40 " "
Corfu	48 " "
Bari	56 " "
Molfette	64 " "
Provence	72 " "
Monte	
S. Angelo	80 " "
Luke	96 " "

Sprejemajo se naročila v posodah od 5, 10, 15 litrov, katere se prepusti stranki, dokler jih rabi.

Brezplačno pošiljanje na dom.

J. Primožič

optik

naznanja, da je otvoril svojo delavnico v ulici Vetturini št. 3.

Na prodaj ima: očala, zlata in niklasta, vse številke, barometre, toplomere, zdravniške toplomere, kukala, vage za vina in špирite, različne mikroskope ter druge v to stroko spadajoče reči.

Sprejema popravila ter pošilja ista na željo domov ter je sploh občinstvu na razpolago z najboljšim blagom.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gius. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejemajo naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške pince, potlice itd.

5 kron in še več zaslužka na dan.

Družba za domača dela in strojev za pletenje.

Iščejo se osebe obojega spola za pletenje na našem stroju. Lahko in hitro delo skozi celo leto. Ni treba nobenih znanostij. Se ne gleda na oddaljenost in delo prodajamo mi.

Družba za domača dela in strojev za pletenje **Tomaž H. Whittick & Co** — Praga trg sv. Petra 7. I. 434. — Trst, ul. Campanile 13-434.

Peter Skerbic

GORICA

Riva Corno št. 13,

priporoča svojo zalogo piva iz prve slovenske pivovarne

G. Auerjevih dedičev v Ljubljani.

Pivo je tako

da mu ni vsako jednako.

Želodec ozdravi

mačka odpravi,

čisto in bistro

glavo nar'udi.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalno jestvin.

V zalogi imam kavo vseh vrst, različne moke iz Johmanovega in Majdičevega mlina, dalje imam različne pijače kakor francoski konjak, pristni kranjski brinovec, domači tropinovec, izvrsten rum, maršalo, malaga, istrijski refošk, kavo in vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda, testenine Žnidaršič & Valentič itd. Več vrst olja. — Pošilja se po pošti najmanj 5 kg. —

Josip Kutin

v Gorici. — Semeniška ulica št. 1.

A. vd. Berini - Gorica

Solska ulica št. 12

velika zaloga oljkega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: K — 56, — 64, — 72, — 80, — 88, — 96, 1-12, 1-20, 1-36, 1-44, 1-60, 1-80, 2-

Na debelo cene ugodne.

Pošilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Razpis lova.

V katastralni občini Gorjansko se razpisuje lov za šestletno dobo t. j. za čas od 1. maja 1906. do 1. maja 1912. Ponudbe sprejema županstvo v Gorjanskem, kjer se izvedo tudi druge podrobnosti oddaje.

dne 4. decembra 1906.

Županstvo Gorjansko.